

Nr 241.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förökat anslag till statens uppfostringsanstalt å Bona m. m.; given Stockholms slott den 18 mars 1921.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Birger Ekeberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 18 mars 1921.

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON, BESKOW.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg anförde:

Förut denna dag har Kungl. Maj:t på socialdepartementets föredragning beslutat hemställa om riksdagens medgivande, att den statens vårdanstalt för alkoholister, som för närvarande är förlagd till Salbohed
Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 206 häft. (Nr 241.)

i Västmanlands län, skall från tidpunkt, som Kungl. Maj:t bestämmer, vara tills vidare förlagd till Venngarn i Stockholms län. Denna framställning är byggd på den förutsättningen, att den för närvarande å Venngarn upprättade uppfostringsanstalten för minderåriga manliga förbrytare, vilka blivit dömda till tvångsuppfostran, skall överföras till uppfostringsanstalten å Bona i Östergötlands län; och omfattar framställningen jämväl anhållan om riksdagens tillstånd till en sådan åtgärd.

I samband med behandlingen av nämnda ärende har jag uttalat mig rörande möjligheten av sistnämnda förflyttning. Endast under tvekan och på grund av anordningens provisoriska karaktär har jag ansett mig icke böra motsätta mig förslaget om uppfostringsanstaltens utrymmande och elevernas överförande till annan anstalt.

Med anledning av det sålunda framlagda förslaget kräves att taga under övervägande, i vad mån ytterligare anslag utöver förut beviljade må påkallas för uppehållande av verksamheten vid Bonaanstalten. I detta hänseende vill jag erinra, att jag vid anmälan den 7 januari 1921 av frågor, som tillhöra regleringen för år 1922 av riksstatsens andra huvudtitel (sid. 82—85 i statsverkspropositionen), beträffande anslag till uppfostringsanstalten å Venngarn framhöll, att ett eventuellt bifall till det väntade förslaget om Venngarnsegendomens upplåtande till alkoholistanstalt och uppfostringsanstaltens överflyttande till Bona skulle föranleda rubbning i de yrkanden om anslag för Venngarnsanstalten, som i statsverkspropositionen framställdes.

I riksstaten för innevarande år äro för bestridande av driftkostnaderna vid uppfostringsanstalten å Venngarn uppförda två särskilda anslag, båda å extra stat, nämligen ett förslagsanslag, högst, till avlöningar åt tjänstemännen och ett förslagsanslag utan begränsning till kost och beklädnad å eleverna m. m. Det förra anslaget är upptaget till 49,445 kronor och det senare till 150,000 kronor. I min framställning i statsverkspropositionen hemställde jag (punkterna 46 och 47), att för år 1922 måtte å extra stat anvisas till avlöande av tjänstemännen ett förslagsanslag, högst, 41,070 kronor samt till kost och beklädnad åt eleverna m. m. ett förslagsanslag å 150,000 kronor.

För statens uppfostringsanstalt å Bona hava i riksstaten likaledes uppförts två anslag. Båda dessa äro upptagna å ordinarie stat. Det ena anslaget, som är till siffran bestämt, är avsett att lämna tillgång till avlöande av anstaltens ordinarie befattningshavare. I riksstaten för år 1921 är det upptaget till 62,300 kronor, och för år 1922 har det i statsverkspropositionen föreslagits att utgå med oförändrat

belopp. Det andra av de båda anslagen är beräknat för driftkostnader och är av förslagsanslags natur. För år 1921 är det i riksstaten uppfört med ett belopp av 250,000 kronor, och med samma belopp har det av mig föreslagits att utgå även för år 1922.

Enligt socialdepartementets förslag skulle Venngarn tagas i bruk för alkoholistvården redan under loppet av innevarande år. Från den tid detta sker och uppfostringsanstalten i samband därmed bortflyttas skulle vidare utbetalningar av de för år 1921 å andra huvudtiteln beviljade anslagen för anstalten komma att upphöra. Kostnaderna för Bonaanstalten komma då istället att stiga, och antagligt är i så fall, att det nuvarande förslagsanslaget för anstalten icke skall visa sig tillräckligt utan att en förstärkning därav blir av nöden.

Rörande beloppet av en dylik förstärkning har utredning lämnats av uppfostringsanstaltens gemensamma styrelse. Styrelsen erinrar, att den utgiftsstat å förslagsanslaget för Bona, som blivit av Kungl. Maj:t fastställd att gälla för år 1921, är uppgjord med beräkning av ett medeltal av 175 elever för dag. Enär utgiftsstaten för Venngarnsanstalten vore beräknad för ett medeltal elever av 90, vore alltså stater uppgjorda för tillhopa 265 elever. På Bonaanstalten kunde utan överbeläggning mottagas högst 256 elever, därav ett tjugutal platser funnes vid utgårdarna Bockfall samt Stora och Lilla Rösjö. Elevantalet den 21 februari 1921 utgjorde å Bona 141 och å Venngarn 58. All anledning funnes att antaga, att en ökning av elevantalet skulle äga rum under den tid de förhöjda utgifterna för Bonaanstalten skulle kvarstå. Då det emellertid nu vore omöjligt att med någon grad av säkerhet bedöma, till vilken siffra elevantalet kunde komma att uppgå, ansåge styrelsen, att beräkningen borde ske efter det medeltal elever, som utan överbeläggning kunde mottagas å Bona. Detta medeltal torde kunna sättas till 240, under antagande att tidvis — såsom före större utplaceringar av elever under vår och höst — samtliga ovan angivna 256 platser skulle vara belagda.

*Uppfostrings-
anstaltens
styrelse.*

Under denna förutsättning framlägger styrelsen följande beräkning rörande de poster i Bonaanstaltens för år 1921 beräknade utgiftsstat, som skulle tarva ökning:

I. Avlöningar och ersättningar.

Utöver härunder upptagna arvoden och beklädnadsersättningar till 2 extra förmän, tillhopa 2,700 kronor, torde erfordras arvode för ytterligare 5 extra förmän

jämte beklädnadsersättning efter sammanlagt 1,350 kronor för en var kronor 6,750: —

Härvid torde vara att erinra därom att i 1920 års stat varit upptagna tillhopa 6 extra förmän, av vilka dock till följd av nedgång i elevantalet 4 indragits mot slutet av sistberörda år. De extra förmännen skulle icke antagas annat än i mån av behov.

Utöver i nu gällande stat upptagna 5 nattvakter kan ytterligare 1 dylik bliva erforderlig.

Arvode jämte beklädnadsersättning till denne » 1,200: —

II. *Kosthåll åt elever.*

23,725 dagportioner (ytterligare 65 elever under 365 dagar) å 1 krona 50 öre » 35,587: 50

III. *Beklädnad åt elever.*

Ytterligare 65 elever å 230 kronor » 14,950: —

IV. *Sängkläder åt elever.*

Ytterligare 65 elever å 15 kronor » 975: —

XIV. *Elevbelöningar.*

nu förslagsvis upptagna till 6,000 kronor, torde böra höjas med » 2,000: —

XVII. *Styrelsens resekostnader.*

Då ärenden rörande Bonaanstalten föredragas vid styrelsens sammanträden vid Venngarn, har antalet extra sammanträden vid Bona hittills kunnat minskas. Till följd av ökat behov av sammanträden vid Bona, i händelse Venngarnsanstalten tillsvidare indrages, erfordras till styrelsens resekostnader ytterligare

» 1,000: —

XVIII. *Kostnader för elever utom anstalten.*

Till bestridande av dylika kostnader i avseende å från Venngarn utplacerade elever torde ytterligare böra beräknas » 7,000: —

Därvid torde böra bemärkas, att verksamheten för tillsynen å utplacerade elever och understödjande av dessa under nu rådande ekonomiska förhållanden och arbetslöshet kräver mera än under normala förhållanden.

XIX. *Angående elevers utrustning.*

För 50 ytterligare avgående elever å 300 kronor för elev » 15,000: —

XXIII. *Allmänna omkostnader.*

Posten föreslås höjd med » 2,037: 50

Tillhopa kronor 86,500: —.

Beträffande de kostnader, som själva förflyttningen av Venngarnsanstalten till Bona kunde kräva, har styrelsen framhållit, att dessa kostnader givetvis vore beroende av det antal elever, som vid tiden för flyttningen kunde finnas kvar å Venngarn. Enär en del av de där nu intagna torde komma att före flyttningen utplaceras på andra håll, har

styrelsen räknat med att ett antal av 35 elever skulle överföras till Bona. Utgifterna för biljetter för eleverna och åt fyra vårdare under resan jämte transport av persedlar m. m. hava uppskattats till omkring 1,200 kronor.

Härvid vore emellertid att märka, att i 1921 års utgiftsstat för Bona vore för överflyttning av elever till annan anstalt upptaget 500 kronor. Därest kostnaden för flyttningen komme att utgå av Venn-garnsanstaltens anslag, borde nämnda post avräknas från ovan angivna kostnadsökning i staten för Bona. Den återstående merkostnaden bleve då, för år räknat, 86,000 kronor.

Styrelsen tillägger slutligen, att vid övervägande av, huruvida med hänsyn till de för närvarande nedgående prisen å olika förnödenheter en reducering av den för år 1922 ifrågasatta merkostnadens belopp vore möjlig, styrelsen, i saknad av fasta utgångspunkter för en dylik reducering, funnit sig böra upptaga sagda kostnader med ledning av de i nu gällande stat för Bonaanstalten beräknade priser.

Den av styrelsen uppgjorda beräkningen av den ökning i kostnaderna för Bonaanstalten, som skulle uppstå i händelse Venn-garns-eleverna bleve dit överflyttade, synes mig ägnad att tagas till utgångspunkt vid bestämmandet av de ytterligare anslagsbelopp, som böra tillföras anstalten. Departements-
chefen.

Enär vid bifall till förslaget om Venn-garns upplåtande såsom vårdanstalt för alkoholister en inflyttning av vårdanstalten torde kunna väntas ske omkring den 1 juli innevarande år, bör för samma år förslagsanslaget för Bonaanstalten förstärkas med de beräknade merkostnaderna för ett halvt år, eller sålunda med 43,000 kronor, därvid tages i beräkning, att kostnaderna för själva flyttningen till Bona bestridas av anslag, som för år 1921 beviljats för Venn-garnsanstalten. Nämnda förstärkning synes mig böra utgå på sådant sätt, att Bonaanstalten medges att av det för anstalten å Venn-garn å extra stat för år 1921 beviljade förslagsanslaget å 150,000 kronor till kost och beklädnad åt de vid anstalten intagna elever m. m. för ändamålet disponera ett belopp av 43,000 kronor.

Vad beträffar kostnaderna för år 1922 torde man kunna utgå från att vårdanstalten även under hela sagda år är kvar å Venn-garn. Vid anmälan i statsverkspropositionen av anslagen för år 1922 till Bonaanstalten anförde jag (sid. 82) — därvid utgående från att det icke kunde ifrågasättas att för bestridande av de genom Venn-garnselevernas överflyttande uppkommande merkostnaderna höja det till Bonaanstalten utgående ordinarie bestämda anslaget — att ökning ej heller borde ske av det för samma anstalt anvisade förslagsanslaget, som till

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 1 saml. 206 häft. (Nr 241.)

sin natur vore ordinarie, utan att det lämpligaste torde vara, att tillstånd utverkades att för anstaltens behov använda en del av det för Venn-garnsanstalten begärda anslaget. Sedan Kungl. Maj:t i överens-tämmelse härmed gjort yrkande till 1921 års riksdag, har denna fastställt de för år 1922 begärda anslagen för Bona att utgå med av Kungl. Maj:t ifråga-satta belopp.

I enlighet med min berörda framställning i statsverkspropositionen och då frågan om anslag för år 1922 till anstalten å Venngarn ännu icke varit föremål för riksdagens prövning synes mig saken lämpligast böra ordnas så, att ett särskilt anslag medgives till förstärkning av förslagsanslaget till Bonaanstalten. Samtidigt härmed böra de i stats-verkspropositionen (punkterna 46 och 47) begärda anslag för verksam-heten å Venngarn återkallas.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte — med återkallande av de i propositionen an-gående regleringen för år 1922 av riksstatens andra huvudtitel under punkterna 46 och 47 gjorda framställningar om anvisande för uppe-hållande av verksamheten å Venngarnsanstalten å extra stat för år 1922 av dels ett förslagsanslag, högst, å 41,070 kronor till avlönande av tjänste-män dels ock ett förslagsanslag å 150,000 kronor till kost och beklädnad åt de å anstalten intagna elever m. m. — föreslå riksdagen att, under förutsättning av riksdagens bifall till Kungl. Maj:ts framställning om pro-visoriskt upprättande å Venngarn av en vårdanstalt för alkoholister,

dels medgiva, att av det till kost och beklädnad åt de vid statens uppfostringsanstalt å Venngarn intagna elever m. m. å extra stat för år 1921 beviljade förslagsanslag å 150,000 kronor ett belopp av högst 43,000 kronor må, för bestridande av den ökning i kostnaderna för verksamheten å tvångsuppfostringsanstalten å Bona, som må komma att uppstå till följd av överflyttningen av uppfostringsanstalten å Venngarn till Bona, användas såsom förstärkning av det till uppfostringsanstalten å Bona för år 1921 anvisade förslagsanslag,

dels ock å extra stat för år 1922 bevilja ett förslagsanslag, högst, å 86,000 kronor såsom förstärkning av det till sistnämnda anstalt för år 1922 anvisade förslagsanslag.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter bi-trädde hemställan fann Hans Kungl. Höghet Kron-prinsen-Regenten gott lämna bifall.

Ur protokollet:
N. Cervin.